

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління та
національної безпеки
Кафедра економічної теорії,
інтелектуальної власності та публічного
управління

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

НІКОЛАЄНКО АНДРІЙ ІГОРОВИЧ
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК: 35.071.2:316.774(477)
(індекс)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ РЕГІОНУ
(тема роботи)

281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело

А. І. НІКОЛАЄНКО
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
ВЛАСЕНКО Олена Павлівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Висновок кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

за результатами попереднього захисту: **Ніколаєнка Андрія Ігоровича**

Протокол засідання кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління № _____ від «_____» грудня 2021 р.

Завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

к.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

Якобчук В.П.
(прізвище ,ім'я, по батькові)

«_____» грудня 2021 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **Ніколаєнко Андрій Ігорович** захистив
(прізвище ,ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

_____ - _____
(науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

Пугачова Н.С.
(прізвище ,ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Ніколаєнко А.І. Державне регулювання інформаційним забезпеченням регіону. – *Кваліфікаційна робота на правах рукопису.* Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування. – Поліський національний університет, 2021 р..

Охарактеризовано теоретичні основи інформаційного забезпечення органів місцевого самоврядування. Досліджено практичне використання новітніх інформаційних технологій в умовах системи місцевого самоврядування. Запропоновані напрями удосконалення інформаційного забезпечення місцевого самоврядування.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, інформаційні технології, місцеве самоврядування.

SUMMARY

Nikolaenko A.I. State regulation of information support of the region. – *Qualification paper manuscript copyright.*

Qualification paper for a Master's degree, speciality 281 – Public Management and Administration. – Polissya National University, Zhytomyr, 2021.

Theoretical bases of information support of local self - government bodies are characterized. The practice of using modern information technologies in the system of local self-government is studied. The directions of improvement of information support of local self-government are offered.

Key words: information support, information technologies, local self-government.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ	7
1.1. Основи інформаційного забезпечення органів державної влади та місцевого самоврядування	7
1.2. Нормативно-правове забезпечення інформаційного середовища України	9
РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	16
2.1. Світова модель розвитку інформаційних систем місцевого самоврядування територіальних громад	16
2.2. Дослідження інформаційного забезпечення управлінської діяльності місцевих органів влади в умовах інтеграції	21
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ	26
3.1. Імплементация світового досвіду розвитку інформаційного забезпечення регіону.	26
3.2. Проблеми інформаційного забезпечення регіонів та способи їх вирішення.	28
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34
ДОДАТКИ	38

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що на сьогодні спрямування діяльності органів місцевого самоврядування в умовах активного впровадження інформаційних технологій та формування інформаційного суспільства є одним з основних напрямків державної політики. Орієнтування місцевих органів управління на використання у роботі з інформацією новітніх засобів відкликається на їх інформаційному забезпеченні. Актуальними постали питання щодо вдосконалення та спрощення процесів одержання, прийняття, використання, передачі, зберігання інформації, яка є основою інформаційних відносин між органами місцевого самоврядування та населенням адміністративно-територіальної одиниці. Актуалізується процес поширення інформації щодо діяльності місцевих органів влади, зокрема через їх інтернет-сайти та акаунти в соціальних мережах для забезпечення функціонування рад та їх виконавчих органів на основі відкритості та прозорості, підвищення ефективності та оперативності їх поточної роботи. До управлінських рішень, які спрямовані на розв'язання проблем життєдіяльності територіальних громад та реалізації їх інтересів, висуваються сучасні вимоги щодо пошуку та аналізу інформації.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз теоретичних підходів інформаційного забезпечення органів державної влади на регіональному рівні, а також їх практичного розгляду, що полягає: в розкритті основних понять та категорій стосовно інформаційного забезпечення регіонів; оцінка позитивних та негативних факторів, які впливають на інформаційне забезпечення; з'ясування рівня інформаційного забезпечення місцевих органів влади та встановлення можливостей подальшого розвитку з урахуванням їх ресурсного потенціалу.

Відповідно до мети для вирішення поставлено наступні *завдання*:

– дати характеристику теоретичним засадам інформаційного забезпечення органів місцевого самоврядування;

- дослідити практику використання новітніх технологій в сфері інформації у системі місцевого самоврядування;
- запропонувати напрями удосконалення інформаційного забезпечення місцевого самоврядування.

Предметом дослідження є набір інструментів, з допомогою яких держава (уряд) встановлює вимоги до розв’язання проблем інформаційного забезпечення регіону, що включає в себе закони та розпорядження, допоміжні правила, які створюються державою та органами місцевого самоврядування, яким держава делегувала такі регуляторні повноваження.

Об’єктом дослідження є процес формування, розвитку та використання інформаційного забезпечення, як на державному, так і регіональному рівні.

Використовуються такі **методи дослідження**, як непряме спостереження, документознавство, порівняння, історичний аналіз, синтез, індукційний, дедуктивний та логічний аналіз. За теоретичну базу та методологічні засади написання кваліфікаційної роботи взято праці вітчизняних та зарубіжних науковців стосовно питань державного управління розвитком місцевого самоврядування, міжнародні інформаційні ресурси та документи.

Наукова новизна отримана на основі наукового дослідження – взяття до уваги найрізноманітніших джерел у політичній науці та їх всебічний аналіз, цілісне і всебічне вивчення фундаментальних положень науки публічного управління та права, узагальнених принципів та методів аналізу закономірностей розвитку місцевого самоврядування.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з анотації, вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел (31 найменування). Основна частина містить 24 сторінок комп’ютерного тексту.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

1.1. Основи інформаційного забезпечення органів державної влади та місцевого самоврядування

Інформаційне забезпечення регіонів слід розглядати систематично, тобто система, яка функціонує як єдине ціле, є важливою рушійною силою її розвитку і водночас взаємодіє з національною економікою.

Систему інформаційного забезпечення регіонів можливо розподілити на наступні рівні:

- Державні та регіональні органи управління і спеціалізовані установи, що регулюють сфери обміну інформації, стимулюють розробку і впровадження інновацій у галузі інформаційних технологій, а також сприяють накопиченню та обробці інформаційних даних.

- Установи та організації недержавного рівня, які займаються збором, обробленням та розповсюдженням інформації.

- Основні органи, які надають інформаційні та телекомунікаційні послуги.

- Об'єкти інформаційної інфраструктури, інформаційні комунікації, систем передачі інформації, технічне устаткування.

Для ефективного інформаційного забезпечення регіонів важливу роль відіграють нормативно-правові акти, що формулюють основні стратегії та напрямки його розвитку на національному рівні. Зі світового досвіду видно, що країни, які розглядають інформаційні технології як ключову область національного економічного розвитку, в майбутньому визначили значні конкурентні переваги. До цих країн переважно належать США, Японія, Канада, Франція, Німеччина, потрібно також віднести до них і скандинавські країни, Норвегію і Швецію. Вищезгадані країни надають великого значення побудові внутрішньої інформаційної інфраструктури.

Основними типами взаємодії влади з громадськістю згідно з науковими джерелами є:

- консультування;
- інформування;
- делегування;
- взаємне партнерство;
- контролювання.

Форми для їх здійснення використовуються різнобічні. При інформуванні, наприклад, проводяться пресконференції, пресрелізи, розміщуються рекламні біг-борди, web-реклама та ін. Консультування характеризується проведенням опитування громадської думки, організацією громадських слухань та відкритих бюджетних слухань, створенням громадських рад та дорадчих комітетів. Форми партнерства здебільшого реалізуються через розробку спільних стратегій з подальшим укладанням контрактів щодо створення та надання послуг на партнерській основі. При делегуванні, певна частина владних повноважень у здійсненні й впровадженні політики та прийнятті рішень передається громадськості. На основі використання вказаних форм і здобувається громадський контроль. Хоча, у такому випадку, партнерство, визначається як взаємні розробка, створення та надання послуг, усі з зазначених вище форм можна вважати, якоюсь мірою, формами партнерства громадськості і влади.

Шерри Арнстейн, американський науковець, ще у 1971 запропонувала нову типологію восьми рівнів, щодо участі громадян, представленої у вигліді сходів [1]. Згідно з типологією, кожна сходинка визначає певний рівень корисності та реальної можливості участі населення в діяльності владних органів. Початкова сходинка визначає найбільш мінімальний вплив населення на процес прийняття рішень – «маніпуляція», тоді як найбільш максимальний рівень – «громадський контроль» - це реальний контроль населенням влади. За зазначенням авторки, існують ще типи та форми участі громадськості, які мають декларативний характер.

Інформаційні служби органів влади державного і регіонального рівня для забезпечення відкритості у своїй діяльності мають право використовувати такі форми підготовки та висвітлення інформації:

- організація пресконференцій, брифінгів, проведення представниками вітчизняних і зарубіжних засобів масової інформації інтерв'ю з керівниками вищезазначених органів;
- випуск і поширення спеціальних інформативних бюлетенів та брошур, пресрелізів, інформаційних збірників, експрес-інформації тощо;
- підготовка і проведення місцевих теле- та радіопередач;
- online спостереження за проведенням сесій і нарад;
- забезпечення публікацій (виступів) у засобах масової інформації, web-ресурсах, соціальних мережах керівників або інших відповідальних представників органів державної та місцевої влади;
- створення баз збереження інформації щодо функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, проведених закупівель тощо;
- інші дозволені законодавством України форми поширення офіційної інформації.

1.2. Нормативно-правове забезпечення інформаційного середовища України

Ступінь цивілізованості та демократичність кожного суспільства визначається насамперед тим, наскільки вільно почувають себе у суспільстві його члени, чи реально дотримуються їх права закріплені в Конституції. Можна засвідчити, що за останні роки в Україні здійснено конкретні дії щодо розбудови нового демократичного суспільства.

Конституційні права на інформацію в будь-якій формі, закріплені відповідно, у частинах 1 та 2 статті 34 Конституції України. Їх потрібно

розглядати не тільки, як особисті права людини, але і як політичні права громадян України (наприклад, у разі отримання чи поширення певної інформації під час виборів). Право на інформацію доречно розглядати і як різновид культурних прав в контексті реалізації свободи літературної, художньої, наукової та технічної творчості (ст. 54 Конституції), реалізації права на освіту (ст. 53 Конституції) тощо [2].

Очевидно, що реалізація соціальних та економічних прав неможлива без вільного поширення інформації. Ця думка підтверджується, зокрема, Декларацією свободи вираження поглядів і інформації, котра була прийнята Комітетом міністрів ради Європи у 1982 р. В цій Декларації зроблено акцент, на свободі інформації, що необхідна для, економічного, соціального, культурного та політичного розвитку кожного індивіда, вона є умовою гармонічного розвитку культурних та соціальних груп, націй та міжнародного співтовариства [3].

В Україні важливим кроком у прискоренні розвитку інформаційних технологій, є прийняття Закону України «Про Національну програму інформатизації», який заклав основи загальнодержавної стратегії, головною ціллю якої є створення потрібних умов для забезпечення суспільства та громадян наданням своєчасної, достовірної та повної інформації шляхом широкого застосування інформаційних технологій, забезпечення інформаційної безпеки держави [4].

Органи державної влади та місцевого самоврядування, які відповідають за формування інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки, не можуть повноцінно виконувати свої функції. Головні засоби масової інформації, котрі оприлюднюють об'єктивну картину щодо різних питань, дуже часто, ще й під сумнівними приводами, переслідуються контролюючими органами, притягаються до відповідальності, а на незалежних журналістів розпочинають полювання і застосовують протиправну силу.

Сучасний стан справ щодо забезпечення Україною реальної свободи слова та права громадськості на отримання об'єктивної інформації викликає

занепокоєння з боку Ради Європи, професійних та правозахисних організацій та інших міжнародних організацій [5].

Крім того, стан інформаційної сфери України відчуває на собі постійне звуження економічних можливостей її суб'єктів, відсутність розвитку матеріально-технічної бази. Результатом стає погіршення кількісного та якісного стану книжкових і газетно-журнальних видавництв, відсутність телекомунікаційних мереж, діяльність творчих працівників і колективів стає залежною від фінансових структур та комерційних інтересів, що в перспективі, продукує і поширює в суспільстві небезпечну для його морального і психологічного стану інформацію та псевдокультури.

Серед багатьох зареєстрованих в Україні інформаційних агентств впливовими є невелика кількість - Державне інформаційне агентство України (УКРІНФОРМ), Інтерфакс-Україна, Українське Незалежне Інформаційне Агентство Новин (УНІАН). Передплатниками вищезазначених агентств є здебільшого всі центральні та переважна більшість регіональних засобів масової інформації. Слід відзначити, що навіть з наявністю їх інтернет-ресурсів, недостатній рівень розвитку цього сегменту медійного ринку, його слабку інтегрованість до міжнародного інформаційного простору.

Ключовою завжди існувала тема свободи слова. Оскільки без свободи слова, незалежної «четвертої влади» та вільного обміну інформацією – існування сучасного демократичного суспільства утопічне [6].

За останні роки, в Україні спостерігалися зміни, але на недостатньому рівні, стосовно:

- зменшення політичної цензури на всіх рівнях;
- тиску органів влади на засоби масової інформації для досягнення цілі щодо зміни їх політичних курсів;
- маніпулювання масовою свідомістю, особливо медійними ресурсами впливових політиків та олігархів;
- вибіркової підтримки державною владою засобів масової інформації та створення нерівних умов діяльності інформаційним суб'єктам.

Також вагомий внесок у розвиток системи інформаційного забезпечення вклав Український інститут науково-технічної і економічної інформації (УкрІНТЕІ), що є самостійним органом в державній системі забезпечення, виконання та наукового супроводу заходів реалізації державної політики у науковій, технічній та інноваційній діяльності, а також для наукового забезпечення їх завдань та функцій.

Інститут співпрацює з 6286 експертами, у тому числі 12 академіками Національної академії наук України, 78 членами-кореспондентами Національної академії наук України, 4563 докторами наук, 1633 кандидатами наук. УкрІНТЕІ управляє власним сайтом на базі потужного веб-сервера, який дозволяє швидко отримувати нову інформацію в галузі науки, техніки та економіки, а також швидко надавати інформацію про новітні технології, бізнес-проекти і т.д. в країні і за кордоном [7].

Рівень інформації місцевої влади залежить від певних показників. Одним з них є існування ряду нормативно-правових актів, що регулюють функціонал одержання, опрацювання, використання та розповсюдження інформації. Нормативно-правові акти, які складають законодавчу базу стосовно інформаційного забезпечення органів місцевого самоврядування поділяють на дві основні групи.

Перша представляє документи, що регулюють загальну діяльність органів місцевого самоврядування, їх співробітників, визначають їх структуру й компетенцію, а саме Законами України: «Про місцеве самоврядування в Україні» [8], «Про службу в органах місцевого самоврядування» [9], «Про статус депутатів місцевих рад» [10].

Другу групу документів становлять ті законодавчі акти, котрі регламентують більшість інформаційних процесів та інформаційні відносини різних типів рад та їх відповідних виконавчих органів.

Положення Конституції України розвиваються та конкретизуються у більше ніж 200 документах, які встановлюють правові норми в інформаційній сфері, основними з яких є закони: «Про Концепцію Національної програми

інформатизації», «Про доступ до публічної інформації» [11], «Про інформацію» [12], «Про електронні документи та електронний документообіг» [13], «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації», «Про Національну програму інформатизації» [4], «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [14], «Про інформаційні агентства» [15], «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» [16].

Також можна виділити дані постанови уряду і спеціальних органів: постанова «Про порядок оприлюднення в інтернеті інформації про діяльність виконавчої влади», постанова «Про затвердження концепції електронного урядування в Україні», Постанова Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України «Про затвердження постанов, виявлення та усунення наслідків несанкціонованих дій щодо інформаційних ресурсів громадськості в інформаційних системах України», телекомунікацій та інформації та телекомунікацій». Виконання положень вищевказаних нормативно-правових актів сприятимуть зміцненню взаємовідносин між органами місцевого самоврядування та територіальною громадою в інформаційній сфері.

Ще одним важливим документом, спрямованим на стимулювання позитивних змін, особливо в інформаційній сфері, є постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» [16]. У стратегії спеціально вказано, що для забезпечення конкурентоспроможності України та її регіонів необхідно створювати умови для безперешкодного доступу до високошвидкісного Інтернету в усіх населених пунктах (особливо сільській місцевості та малих містах), а також створити умови для ринкової конкуренції серед постачальників (провайдерів). Забезпечити передачу пріоритетних державних послуг, особливо відкритих даних та інструментів електронної демократії, в електронному вигляді для покращення комп'ютерних знань громадян.

Відповідно до Стратегії державна підтримка інформаційного

забезпечення спрямована на сприяння регіональним та місцевим ініціативам в таких сферах:

- модернізація інфраструктури на розвиток інформаційного суспільства;
- допомога в удосконаленні локальних і регіональних телеінформаційних мереж;
- забезпечення доступу до Інтернету в державних, комунальних підприємствах, розвитку електронного документообігу.

Документи, які приймаються на регіональному та місцевому рівнях, також регламентують організацію інформаційного забезпечення органів місцевого самоврядування. На сьогодні, в основному ці документи представлені програмами інформатизації, які розроблені на підставі Закону України «Про Національну програму інформатизації» та Закону України «Про Концепцію Національної програми інформатизації». Кількість нормативно-правових актів в загальному хоча і є достатньою, але такі недоліки, як: нечіткість, прогалини в положеннях, щодо регулювання організаційно-технологічні процесів в роботі з інформацією, спрощення процедури підготовки та прийняття управлінського рішення керівництвом, вимог користування веб-ресурсами та захисту їх інформації вказують на недосконалість досліджуваної нормативно-правової бази.

Багатолітній досвід взаємодії органів влади з громадськістю показав, що технології з інформаційного забезпечення вже досягли подальшого розвитку. На сьогодні на основі таких технологій створюються і впроваджуються нові форми та засоби залучення громадськості до спільної з владою роботи, щодо вирішення існуючих проблем; в свою чергу, щоб покращити свою діяльність, органи влади створюють умови для залучення громадськості, насамперед при наданні послуг населенню та при розв'язанні його проблем (розгляд скарг тощо).

Новими формами такої співпраці, зарубіжні дослідники виділяють:

- спільне створення та надання послуг;

- волонтерство;
- структури для захисту інтересів громадян;
- партнерство центри громадської активності та омбудсменів;
- становлення ролі інституту громадськості у процесі прийняття рішень.

Використання таких форм співпраці корисні не тільки, для владних структур і громадських об'єднань, а навіть для окремих громадян.

Експертиза українського інформаційного законодавства, котра неодноразово здійснювалася, зокрема представниками ОБСЄ, свідчить про відповідність в цілому європейським нормам законодавчої та нормативно-правової бази функціонування інформаційної сфери України. Проте, якщо формальна сторона питання не викликає значного хвилювання, то існує нагальна проблема недотримання затверджених норм і правил усіма суб'єктами у сфері інформаційних відносин, як-от органами державної влади всіх рівнів [6].

РОЗДІЛ 2.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

2.1. Світова модель розвитку інформаційних систем місцевого самоврядування територіальних громад

Цифровізація – один із трендів сьогодення, що розвивається з величезною швидкістю. Цей процес впливає на такі сфери, як економіка, соціальна діяльність, виробництво, охорону здоров'я та міжнародні відносини. Рамки інформаційного світу змінюються, бо цифрові технології все більше поглинають сфери нашого життя, змінюючи методи та інструменти взаємодії між нами.

Масова діджиталізація, розвиток новітніх інформаційних і комунікаційних технологій спровокували потужний прорив у сфері освіти, бізнесу, виробництва, наукових досліджень і звісно соціального життя. Інформація перетворилася на всесвітній потужний ресурс людства загалом та кожної нації окремо. Тому нова ера руху цивілізації – це інтенсивний розвиток та опанування інформаційного ресурсу. Його вважають явищем достатньою мірою самостійним і який впливає безпосередньо на процеси соціального управління та сучасного суспільного розвитку, що забезпечує стабільність, самостійність і високий рівень самоорганізації суспільного організму як цілісної системи. Процес не зупинити та не обійти, державам потрібно бути гнучкими, швидко адаптуватись до нових змін, щоб використати цифровізацію у своїх інтересах.

Уряди більшості держав вже навчилися використовувати цифрові технології. Спростувати негативну інформацію або просувати власні повідомлення. Вони навчилися реагувати на кризові ситуації, будуючи стратегії за допомогою цифрових технологій. Крім того, деякі уряди почали використовувати цифрові технології для втручання у справи інших держав і

фінансування різних громадських рухів, що на даний час, маючи воєнізовані конфлікти на теренах нашої країни є для нас актуальним.

Невідкладним завданням, яке постало перед Україною є формування цифрового суспільства, що визначається пріоритетним розвитком інформаційних ресурсів та інфраструктури, впровадженням оновлених технологій інформаційного простору та інтеграцією до нього, захистом національних моральних і культурних цінностей, забезпеченням конституційних прав громадян на вільний доступ до інформації та свободу слова [17].

Головним засобом розвитку територіальних громад в сучасних умовах стає інформація. Використання інформаційних технологій та інформаційних систем є дієвим інструментом підвищення ефективності публічного управління та покращення можливостей внутрішнього адміністрування. У сфері публічного управління інформаційні технології ведуть до спрощення комунікації, мінімізувати витрати, допомагають досягти оперативності у вирішенні питань, подолати географічні та лінгвістичні перепони.

Сьогодні у системі публічного управління України сформувалися умови для висвітлення діяльності органів влади, збільшення електронної взаємодії з громадськістю. Зокрема, була впроваджена низка інформаційних систем, функціонують елементи інфраструктури електронного урядування. Проте рівень інформатизації на рівні територіальних громад залишається низьким. З огляду на це, доцільно звернутися до світових прикладів такого розвитку [18].

Використання інформаційних технологій у публічному управлінні, відповідно до світової практики, розвивалося у двох напрямках: впровадження інформаційних систем та автоматизація діяльності. За першим напрямком сили спрямовувались на організацію та використання інформації для підтримки управління, а також розробки направлення політики та прийняття рішень з метою підвищення ефективності та продуктивності організації в цілому, в той час, як за другим відбувалось підвищення ефективності та продуктивності відносно діяльності суб'єктів управління.

Процеси збору, передачі, обробки, збереження та надання інформації є невіддільними від процесу управління територіальною громадою, цим і обумовлюється необхідність розвитку і впровадження сучасних інформаційних систем в публічному управлінні. Інформаційна підтримка виконання цілей, що стоять перед місцевим самоврядуванням – є головним призначенням інформаційних систем місцевого самоврядування територіальних громад.

Серед держав, які прагнуть модернізувати публічне управління і зробити його більш прозорим і ефективним лідером – є Естонія. Держава досягла такого рівня завдяки використанню сучасних інформаційних технологій в управлінні та співробітництві із приватним сектором. В цілому історичний розвиток інформаційних технологій у державному секторі пов'язаний саме із досягненнями приватних компаній, де вони успішно застосовувалися в якості підсистем підтримки основної діяльності [19].

Одним з головних принципів побудови відповідного законодавства в Естонії є принцип уникнення надмірного нормативного регулювання. Великий об'єм важелів регулювання може позбавити місцеві органи управління гнучкості та призвести до виникнення паралельних структур управління. Однак, деякі інструменти (електронний ідентифікатор, цифровий підпис) все ж таки потребують спеціального регулювання, оскільки їхні еквіваленти відсутні у так званому документарному вигляді.

Інформативні системи, які функціонують у сільських муніципалітетах (vald) складаються з системи управління документами та системи електронної пошти, які були інтегровані до систем управління документами та планування ресурсів муніципалітетів. Процес управління документами тісно пов'язаний з основними обов'язками муніципалітетів. У великих містах (linn) управління документацією з механізмом цифрового підпису є основною інформаційних систем.

Як приклад, можна навести систему управління документами GoPro в місті Тарту. Службовці можуть використовувати онлайн-бази даних документів та справ; володіючи різними критеріями їх перегляду – за користувачем, за

ситуацією, працівником, установою тощо. Швидкість робочого процесу зростає у 5-6 разів [19].

Особливу увагу привертає – дистанційне використання системи. Вона передбачає доступність з будь-якого місця та в будь-який час з підключенням до Інтернету отримати повну функціональність (створення, редагування, затвердження, контроль та керівництво документами) для віддаленої роботи. Велику частину інформаційних систем складають системи управління фінансами та персоналом. Ще одну цікаву групу становлять державні реєстри Естонії. За допомогою системи X-Road, забезпечується безпечний доступ практично до всіх національних баз даних Естонії; забезпечується необхідна доступність, цілісність та конфіденційність електронного обміну документами.

Проведені протягом останніх років міжнародні дослідження, підтверджують стабільне зростання інформаційних технологій в ОАЕ. Емірати завжди займають перші місця в регіоні Близького Сходу та Північної Африки з розвитку інформаційно-комунікативних технологій.

Національна ідентифікаційна карта ОАЕ – одна з найбільш передових і надійних смарт-карт в світі. Національна система управління ідентифікацією ОАЕ усуває необхідність збереження облікових даних користувачів в різних системах. Це сприяє розвитку онлайн-адміністрування, оскільки це значно спрощує адміністрування і спрощує доступ до ресурсів. Інтеграція національного посвідчення особи здійснюється у всіх федеральних і місцевих органах влади [20].

За електронною ініціативою в Дубаї (Dubai E-government Initiative) здійснюється впровадження е-урядування на місцевому рівні. Такі електронні інноваційні портали, як Dubai Trade (мультипослужова платформа доступу до економічних зон світу та використання послуг світової онлайн торгівлі), урядовий портал, власний портал електронних скарг. Це дозволяє простіше, швидше й ефективніше отримувати е-послуги, проводити торгівельні операції, давати зворотний зв'язок з приводу якості цих послуг. В Абу-Дабі діє загальнодержавна CRM платформа, яка сприяє співпраці 60 урядових

департаментів. З однієї сторони, вони дають змогу уряду звертатися до громадян через компанії або логістичні сервіси, а з другої, жителям повідомляти про казусні випадки та робити запити про інформацію зручним для них способом, надає мешканцю міста адміністративні послуги через усі канали, включаючи web-сайти, телефонні дзвінки, СМС тощо.

Ще один приклад найшвидшого темпу зростання цифрових технологій – понад 20% на рік, спостерігаються в Африці та це найяскравіший приклад застосування способів стимулювання цифрового підприємництва за підтримки регіональної інтеграції Африки для інклюзивного та сталого відновлення. Після пандемії COVID-19 цифрова трансформація економіки та недавнє прискорення електронної торгівлі на африканському континенті можуть стати потужним чинником відновлення економіки та ринкової інтеграції.

Крім того, криза коронавірусу (Covid-19) показала переваги та підводні каміння цифрової трансформації. Локдаун змінив наше життя, але й показав нові можливості для розвитку. Залучення таких типів взаємодії, як онлайн-конференції, стають все популярнішими, через їх мобільність та дешевизну та просувають інтеграційні процеси співпраці між країнами та організаціями.

За останні роки по всій Африці сформувалася яскрава цифрова екосистема, яка використовує такі можливості. Зокрема, у країнах Східної Африки виникли малі та середні цифрові підприємства, що працюють у різних секторах, таких як онлайн-ринки та платформи, рішення для цифрових платежів або служби цифрової підтримки. До того ж Африканський Союз підкреслює зростання впливу впровадження та інвестування в цифрову трансформацію для розвитку, а також можливості для прискорення економічної інтеграції внаслідок використання потенціалу цифрової революції. У розвинених країнах світу нормативні акти фокусуються на природі відповідних процесів збору, обробки, передачі інформації, а також на самих даних, водночас власне технологічний аспект відносно не регулюється.

Отже, цифрові технології є невід'ємним атрибутом соціально-економічного життя суспільства, а також центральним курсом розвитку

державної політики в нинішньому етапі. Світова практика показує, що діджиталізація дійсно може сприяти поглибленню інтеграційних процесів. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій як сектора може зробити істотний внесок у національні та регіональні економіки й може призвести до підвищення конкурентоспроможності всіх галузей. Крім того, ІКТ можуть ефективно сприяти міжнародній економічній інтеграції, підвищенню рівня життя та скороченню цифрового розриву.

2.2. Дослідження інформаційного забезпечення управлінської діяльності місцевих органів влади в умовах інтеграції

Інформаційне забезпечення є складовою інформаційної системи та водночас однією з функцій державної інформаційної політики. Завданням інформаційного забезпечення на регіональному рівні є здійснення інформаційного супроводження діяльності органів влади, громадсько-політичних об'єднань, комерційних організацій різних форм власності [21].

У структурі багатьох місцевих органів виконавчої влади в наш час діють такі інформаційні відділи: інформаційного пошуку та інформаційних ресурсів, експертно-аналітичні, центр інформаційної підтримки, науково-аналітичний центр, пресцентри, центри відносно європейської інтеграції.

До функцій інформаційного забезпечення діяльності місцевих органів влади відносяться:

- інформаційне супроводження та підтримку;
- інформаційне обслуговування – встановлення та задоволення актуальних потреб, які стосуються інформації в регіональних органах влади, спеціальними службами і організаціями;
- інформаційну допомогу та консультування;
- інформаційний вплив та боротьбу – організований процес виробництва, поширення, використання спеціальної інформації, що позитивно або негативно впливає

на явища, процеси та об'єкти військового, політичного або соціального спрямування.

Ефективність інформаційного забезпечення місцевих органів влади посилює ефект інтегрованої політики для країни у формуванні світової інформаційної політики, визначає значущість держав у міжнародній ієрархії, виступає чинником інструментом дипломатії, міжнародних впливів та глобальної стратегії світового порядку.

Відповідно до даних аналітичної групи Всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum) що пройшов в Давосі (Швейцарія) станом на 2020 рік, попри кризові явища у світовій економіці у зв'язку з пандемією, рейтинг України, щодо інформаційно-комунікаційних технологій, у зіставленні із сукупною кількістю більшості країн, має позитивну динаміку відносно аналогічного рейтингу останніх років та становить:

– індекс мережевої готовності 2020 (WEF Networked Readiness Index) – 64 місце зі 142 країн;

– Індекс розвитку електронного уряду ООН (UN e-Government Index) – 64 місце зі 134 країн

– Індекс рівня свободи засобів масової інформації (Reporters Without Borders) – 64 місце зі 134 країн.

За даними Digital: 2020, щорічного глобального дослідження We are Social та Hootsuite, користувачами інтернету в Україні налічувалось 29,47 млн., що становить 63% громадян, що на 2 млн. (+7,3%) більше минулого року. Якщо проаналізувати, то за цим же дослідженням 30% населення проживає в сільській місцевості можна зробити висновок, що саме вони не мають належного доступу до мережі. Кількість користувачів мобільного з'єднання скоротилась на 406 тис., що складає - 0,7% відносно 2019 року. Основними чинниками чого стало підвищення цін на мобільний зв'язок та переміщення громадян за кордон в пошуках заробітку. Користувачів соціальних мереж в Україні налічувалось 25,7 млн., що складає 58,9% від усього населення країни і на 3,5 млн. (+16%) більше ніж 2019 році [22].

Одним із пріоритетних напрямків у сфері інформаційного забезпечення регіонів є побудова магістралей цифрового волоконно-оптичного зв'язку для забезпечення більшої пропускної здатності та створення умов для використання сучасних інформаційних систем, які характеризуються потребою у високошвидкісній передачі даних.

З цієї причини необхідно створювати та впроваджувати технології, які забезпечать високу надійність та якість роботи, і будуть новітньою інноваційною розробкою, яка не лише забезпечить ефективне використання національної інформаційної інфраструктури, а й піднімуть Україну на один рівень з найпрогресивнішими у сфері інформаційного забезпечення країнами. Слід зазначити, що рівень розвитку стільникового зв'язку в Україні досить високий. На вітчизняному ринку є кілька потужних операторів, які мають достатні ресурси, і їхні мережі можуть охопити майже всю країну, що є позитивним фактором для регіонального розвитку.

Соціальні мережі є найбільш використовуваними інформаційними каналами серед громадян. За допомогою соціальних мереж можливе висвітлення інформації про діяльність самоврядної громади, що допомагає формувати репутацію та імідж місцевого органу влади. Велике значення має можливість отримання зворотного зв'язку від громадян, яка в свою чергу, посилює лояльність та довіру місцевих жителів та надає можливість нівелювати чутки або ж негативні новини, які поширюють в мережі [23].

Оптимізація діяльності територіальних громад залежить від використання соціальних мереж, оскільки це забезпечує:

- миттєвий обмін інформацією в Інтернеті;
- підвищення довіри до адміністрації через моніторинг і ведення обговорень подій, які мають місце в житті громадян;
- своєчасне спростування негативних настроїв в режимі онлайн з метою захисту репутації;
- підвищення рівня популярності територіальної громади;

- висвітлення новин, які відбуваються в регіоні користувачам соціальних мереж;

- оперативний моніторинг і опитування, використання зворотного зв'язку в режимі он-лайн, статистика, отримання корисних порад.

Досвід використання соціальних мереж, як ефективного інструменту протидії корупції місцевих чиновників продемонстровано у більш як 50 громадах в різних регіонах України. Це постійне ініціювання звітів голів територіальних громад; відновлення законності у діях місцевих правоохоронних органів та висвітлення порушень з їх боку; повернення ставок, садів у власність громади; заборона екологічно небезпечного будівництва, припинення незаконного використання землі громади та ін.

Відповідно до міжнародних стандартів ІМТ-2020 (International Mobile Telecommunications 2000), прийнятими Міжнародною спілкою зв'язку (International Telecommunication Union), на сьогодні, країнам необхідно впроваджувати та експлуатувати мережі стільникового зв'язку п'ятого покоління (5G).

Також слід звернути увагу на якість та джерел походження програмного забезпечення, що використовується на пристроях. Серед підприємств, організацій та приватних користувачів в Україні все ще дуже високий відсоток «піратського» програмного забезпечення (за оцінками різних експертів, близько 80-85%). Незважаючи на те, що держава затвердила концепцію легалізації програмного забезпечення та боротьби з незаконним використанням (згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2002 р. № 247-2002-R [24]), цю проблему важко викоринити.

Дуже позитивною ідеєю, висунутою в Концепції, є необхідність розвитку власної індустрії розробки програмного забезпечення. Це має бути однією з важливих передумов прогресивного функціонування українського ринку інформаційних технологій, що характеризується виробництвом програмного забезпечення на основі сучасних технологій, експортній орієнтації, створення

привабливого вигляду для заохочення іноземних інвестицій, взаємодії з навчальними закладами та захисту прав інтелектуальної власності тощо [24].

Перепонами використання соціальних мереж у діяльності територіальної громади можуть бути :

1. Інструктажі персоналу щодо обмеження висвітлення інформації з обмеженим доступом.

2. Нагадування працівникам про збереження пильності та довірчої атмосфери спілкування для уникнення витоку інформації.

3. Проведення, для економії продуктивності праці співробітників, інспектування корисності відвідування соціальних мереж і часу затраченого на такі дії.

4. Реалізація дій щодо захисту від вірусних атак тощо.

5. Моніторинг контенту, який опубліковується на сторінці на коректність.

6. Існування можливості створення підставного аналога сторінки недоброзичливцями, де зможуть розмістити негативні, неправдиві дані, що може вплинути на репутацію про самоврядну громаду.

РОЗДІЛ 3.

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

3.1. Імплементация світового досвіду розвитку інформаційного забезпечення регіону

Розвиток інформаційного забезпечення в розвинутих державах орієнтовано, не тільки на впровадження нових інформаційно-комунікаційних мереж і технологій (Японія, Канада, США), а й на розвиток спеціальних інформаційних організацій та центрів, підприємств (Німеччина та Франція), особливо основних, вже створених, інформаційних інституцій, таких як бібліотеки (Велика Британія).

Для впровадження нової інформаційної стратегії в Канаді, ще у 1990-х рр. побудували Канадську інформаційну магістраль. Водночас було опубліковано доповідь Міністерством промисловості Канади „ Побудова більш інформаційної економіки”, яка поширювала способи використання інформаційно-комунікаційних технологій для соціального і економічного розвитку. Вищевказана доповідь мала дві програми: 1) Впровадити високошвидкісної мережі для розвитку освіти, промисловості, а також проведення досліджень і 2) Розширення мереж шкільної освіти. Для цього було запроваджено Консультативну раду, яка опублікувала понад 300 пропозицій уряду.

Плюсами з такого підходу були такі рекомендації:

- Інформаційна інфраструктура і мережі повинні створюватись приватним сектором, власники якого, усвідомлюючи ризики, будуть отримувати від цього дивіденди;
- Розвиток проводити з опорою на „технологічну нейтральність” (обмеження державної підтримки окремих, більш просунутих технологій).

Створені такі необхідні сайти для населення, як „Service Canada” (сайт для відгуків про державний сервіс) та „Consulting With Canadians” (консультації громадян). Японія почала шлях до розвитку інформаційного простору ще у 70-х рр. зі створення національної системи науково-технічної інформації. З роками дана система була розвинута в розгалужену і багаторівневу з відкритим доступом до Інтернету для збору, обробки, передачі та зберігання інформації. Система включає регіональні та префектурні органи розділену за галузями направлену на розвиток зовнішньої торгівлі, промисловості та інноваційних заходів промислових компаній Японії. Отримати такі інформацію в регіонах, місцеві жителі можуть за запитами, які подають через термінали інформаційного обслуговування на підприємствах, в університетах, бібліотеках тощо.

На національному рівні формується База даних науково-технічних документів, патентів, доступ до якої забезпечує інтерактивна інформаційно-пошукова система. У Німеччині нові інформаційні технології розробляють і застосовують їх у публічній діяльності провідні наукові центри та підприємства. Одним з таких є Німецький національний центр з математики й обробки даних до складу якого входять п'ять головних дослідницьких інститутів. Робота центру спрямована на забезпечення наукових досліджень у сфері інформаційних технологій, консультації у сферах мультимедіа і організації телеконференцій, науково-методичну підтримку інтелектуальних систем.

Досвід розвинених держав сигналізує, що через налагоджену електронну систему взаємодія громадян з органами влади різних рівнів витрачає значно менші фінансові ресурси.

В Польщі розвиток е-урядування знаходиться на досить високому рівні, що дозволяє громадянам отримувати велику кількість адміністративних послуг в режимі on-line, наприклад:

- Електронні вибори
- Електронні закупівлі

- Електронне інформування пацієнтів
- Електронні суди
- Електронний розрахунок податків
- Електронні суди

Аналіз досвіду Польщі дає розуміння, які фактори сприяли впровадженню електронного урядування:

1. *Висока кваліфікованість.* Наявність висококваліфікованих кадрів, як на вищому рівні, так і регіональному.
2. *Стратегія і широке бачення.* Робота водному напрямку, навіть при змінах в уряді країни чи інших органах влади різних рівнів.
3. *Ефективність в управлінні.* Прозорість, раціональне використання ресурсів, відповідальність, ефективний контроль та моніторинг, довгострокове рівноправне партнерство між бізнесом та державою.
4. *Інформативний тиск.*

Інформаційні системи розвинутих країн спрямовані на своєчасне впровадження як новітніх технологій, так і нових форм організації діяльності у різних сферах економіки. Одним з важливих напрямків розвитку інформаційного суспільства вважається впровадження моделей відкритого доступу до результатів наукових досліджень та їх публікацій – "відкрита наука" та "відкриті інновації".

3.2. Проблеми інформаційного забезпечення регіонів, завдання та способи їх подолання

На інформаційне забезпечення в Україні в першу чергу впливає низький рівень обладнання та технологій комунікаційних мереж. У той час як розвиток інформаційних технологій у світі продовжує вдосконалюватися, значна кількість обладнання національних установ та організацій дійшли до фізичного зносу, що заважає своєчасній та якісній діяльності працівників, яку неможливо

ефективно реалізовувати в таких умовах. Через відсутність інвестування та державної підтримки інноваційних проектів, а також бажання інвесторів йти на ризик через корупцію, виникають проблеми з оновленням такого обладнання з тих же причин, що й в усіх інших національних галузях.

Багато проблем інноваційно-інформаційного забезпечення виявляються при розробці органами влади довгострокової стратегії та середньострокової програми розвитку регіону [25].

Аналізуючи проблеми Житомирського регіону в інноваційно-інформаційній сфері на перший план виходить відсутність висококваліфікованих спеціалістів у сфері інформаційних і комунікаційних технологій в органах виконавчої влади. Головною причиною цього є наявність потужніших регіонів географічно наближених – Київ і Вінниця, де вищезазначені фахівці можуть отримувати дохід вищий, ніж у рідному регіоні, тому і мігрують з нього.

Іншою, не менш важливою перепоною стає інертне впровадження сучасних інформаційних систем (переважання традиційних способів використання інформації в регіоні). Це, в першу чергу, впливає з несумісності систем комунікації та інформативності між державними відомствами в регіоні.

Створення регіональної інноваційно-інформаційної системи дозволить розв'язувати зазначені проблеми шляхом надання наступних нових можливостей керівникам і фахівцям регіональних органів влади та управління [25]:

- отримувати дані соціально-економічного становища території на місцевому, регіональному, міжрегіональному та національному рівнях;
- здійснювати пошук, отримання, передачу і поширення інформації з баз даних із застосуванням новітніх інформаційних технологій;
- проводити комплексний аналіз сукупності соціальних, економічних, екологічних процесів, що відбуваються в регіоні та в його місцевих утвореннях з метою прийняття органами влади своєчасних і обґрунтованих управлінських рішень;

- забезпечувати рівно доступність суб'єктів інформаційної взаємодії до відкритих інформаційних ресурсів і їхня правова рівність;
- підвищувати оперативність і якість прийняття управлінських рішень на стадії експлуатації;
- застосовувати систему спеціального доступу до інформації обмеженого використання, поширюваної за згодою учасників конкретного інформаційного обміну.

Пріоритетними завданнями у вдосконаленні сфери зв'язку та інформації регіонів є:

- формування необхідних умов для якісного доступу до мобільного інтернету та засад розвитку мобільного широкосмугового доступу;
- впровадження системи заходів для підвищення якості телекомунікаційних послуг, що надаються споживачам та створення передумов для функціонування національної системи моніторингу якості телекомунікаційних послуг [26];
- організація інформаційної взаємодії з територіальною громадою (забезпечити діалог та зворотний зв'язок між територіальним органом місцевого самоврядування та його населенням);
- інформатизація рад та їх виконавчих органів, відділів (впровадити інформаційні технології, надання послуг з інформації, формування та регулювання дій щодо захисту інформації, технічна підтримка вищевказаних процесів);
- взаємне, з іншими структурними підрозділами органів місцевого самоврядування, утворення умов для роботи інформаційного ринку послуг на території громади;
- моніторинг і аналіз громадської думки регіону;
- приєднання кожного регіону до програми «Відкритий ряд»;
- забезпечити в Україні підготовку кадрів, які спеціалізуються на питаннях комп'ютерної взаємодії громадян і держави та взаємодії системи електронного уряду й соціальних мереж;

- допомагати дорослим верствам населення за віком в ознайомленні та використанні адміністративних послуг.

Підсумовуючи, потрібно зазначити, що головним все ж таки є фінансування регіону, оскільки при одному тільки збільшенні рівня оплати праці відповідної територіальної одиниці пригальмує відтік кадрів у потужніші регіони, а задоволення інших матеріальних і соціальних потреб жителів зумовить зміцнення регіону загалом.

ВИСНОВКИ

Процеси децентралізації в Україні призвели до того, що регіони здійснюють різноманітні функції державного управління, володіють значними матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами.

1. В умовах становлення інформаційного суспільства для органів місцевого самоврядування актуальним буде активне використання передових технологій. Забезпечення робочих місць новітнім технічним оснащенням, регулярне оновлення інформації, представленої на власному інтернет-сайті чи сторінці в соціальних мережах, розробка та розвиток електронної приймальні, впровадження систем електронного документообігу. Усе вищевказане повинно сприйматись органами місцевого самоврядування як обов'язкове виконання поточних завдань.

2. Проблеми інформаційного забезпечення функціонування місцевого самоврядування можуть бути вирішені переходом від технічного характеру інформатизації ("оснащеність" засобами) до політико-соціального спрямування (підзвітність суспільству, прозорість, підвищення ефективності діяльності влади). Ефективна реалізація інформаційної політики в регіоні буде дієвою за умови висвітлення правдивої інформації про свою діяльність. Тому, організація відносин лояльності суспільства до політичної влади, забезпечення підтримки політичних цілей і успішна реалізація заходів, ініційованих владою – є головним завданням політичного популізму в сучасному соціумі.

3. Для ефективного вирішення завдань державної інформаційної політики необхідне й удосконалення її правового забезпечення, приведення вітчизняного законодавства у відповідність із сучасними вимогами, його адаптації до норм і стандартів законодавства ЄС.

Посилення відкритості та прозорості функціонування місцевих органів влади, їх зв'язку з громадами досягається шляхом надання електронних адміністративних послуг, організацію та проведення конференцій, форумів, опитувань в режимі online. Успішна реалізація вищезазначених завдань

потребує конкретного рівня інформаційної та комп'ютерної грамотності співробітників цих органів. В цьому напрямі важливе значення має як організація курсів підвищення кваліфікації, так і відвідування співробітниками практичних та семінарських занять з питань інформатизації в межах місцевих органів влади.

Водночас погоджуюсь з тим, що розроблена національна правова база, її координація з міжнародними інституціями та міжнародними стандартами, щодо відносин в інформаційній сфері, сприятиме зміцненню інформаційної безпеки України та підвищенню її міжнародної репутації як демократичної та правової держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кулешов С. Г. Документаційні ресурси інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень у місцевому органі державної влади. Рукописна та книжкова спадщина України. 2005. № 10. – С. 302-310. – URL: http://rksu.nbu.gov.ua/doc/rks_2005_10_23.
2. Конституція України: станом на 2 груд. 2019 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2020. 82 с.
3. Про свободу вираження поглядів і інформації: Декларація Комітету міністрів Ради Європи від 29.04.1982 № 994_885. Міжнародні документи. Комітет міністрів Ради Європи. 1982. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_885#Text (дата звернення: 15.06.2021).
4. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. №74-98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*, 1998 р., N 27-28, ст. 181.
5. Скуратівський В.А., Трощинський В.П., Чукут С.А. Державна інформаційна політика в Україні. Гуманітарна політика : навчальний посібник / за заг. ред. Скуратівський В.А., Трощинський В.П., Чукут С.А. Київ, 2002. 262 с.
6. Кудрявцева С.П., Колос В.В. Міжнародна інформація: навч. посіб. Київ : Вид. Дім «Слово», 2005. 53 с.
7. Український інститут науково-технічної і економічної інформації : URL : <http://www.uintai.kiev.ua> (дата звернення: 12.09.2021).
8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. №280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>. (дата звернення: 22.09.2021).
9. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. №2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (дата звернення: 22.09.2021).

10. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 р. №93-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text> (дата звернення: 12.10.2021).
11. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. №2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 14.10.2021).
12. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. №2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 10.09.2021).
13. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. №851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 17.09.2021).
14. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. №80/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр#Text> (дата звернення: 12.09.2021).
15. Про інформаційні агенства: Закон України від 28.02.1995 р. №74/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр#Text> (дата звернення: 10.10.2021).
16. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. №695-2006-П, *Офіційний вісник України*. 2020 р. №67. С. 315.
17. Мороз Н. С. Законодавче регулювання інформаційної сфери як основа забезпечення інформаційної безпеки держави. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"* : зб. наук. пр. Юридичні науки № 824., 2015. С. 71–76.
18. Безкоровайна Н.М. Світові стандарти розвитку інформаційних систем місцевого самоврядування територіальних громад. Соціально-економічні проблеми розвитку регіонів: матеріали IV всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2020 року Житомир). Житомир: ЖНАЕУ, 2020. С. 68–73.

19. Kristjan V. Estonian e-Government Ecosystem: Foundation, Applications, Outcomes. 2017. С. 29. URL:<http://pubdocs.worldbank.org/en/165711456838073531/WDR16-BP-Estonian-eGov-ecosystem-Vassil.pdf> (дата звернення: 14.09.2021).

20. Чукут С.А., Шуляк М.С. Особливості впровадження електронного урядування в Об'єднаних Арабських Еміратах. *Інвестиції : практика та досвід*. 2016. №8. С. 92-95.

21. Коваль Р. А. Інформаційне забезпечення діяльності органів державної влади в умовах глобалізації на регіональному рівні. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Державне управління*. Вип. 1. Т.1. Харків : Вид-во НУЦЗУ. 2014. С. 103-111.

22. Звіт «We are Social та Hootsuite: Digital 2020». URL: <https://wearesocial.com/blog/2020/01/digital-2020-3-8-billion-people-use-social-media> (дата звернення: 15.09.2021).

23. Химиця Н., Кіпень Н. Інформаційне забезпечення діяльності територіальної самоврядної громади в соціальних мережах. *Інформація, комунікація, суспільство 2015* : матеріали 4-ої міжн. наук. конф. ІКС-2015, 20-23 травня 2015 року, Україна, Львів, Славське / Національний університет "Львівська політехніка". Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. С. 150–151.

24. Про затвердження Концепції легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2002 р. №247-2002-Р. *Офіційний вісник України*. 2002 р. №20. С. 85.

25. Дацій Н. В., Капитула В. Я., Нужда В. Д. Підхід до формування інноваційно-інформаційного забезпечення регіону. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 8. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1470> (дата звернення: 26.05.2021). DOI: 10.32702/2307-2156-2019.8.1

26. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку і інформатизації за 2019 рік : НКРЗІ, Київ, 2020. URL: https://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/9088/Zvit_2020_NKRZI.pdf (дата звернення: 17.09.2021).

27. Wade M. Covid-19 Has Accelerated Digital Transformation, but May Have Made it Harder Not Easier. MIS Quarterly Executive. 2020. P. 213–220.

28. Van Veldhoven, Z., Vanthienen, J. Digital transformation as an interaction-driven perspective between business, society, and technology. Electron Markets (2021). URL: <https://doi.org/10.1007/s12525-021-00464-5> (дата звернення: 17.09.2021).

29. Ніколаєнко А.І. Дослідження інформаційного забезпечення управлінської діяльності місцевих органів влади в умовах інтеграції. *Інструменти і практики публічного управління в контексті децентралізації* : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., м. Житомир, 23 черв.2021 р. Житомир, 2021. С. 296-300.

30. Ніколаєнко А.І. Удосконалення інформаційного забезпечення на регіональному рівні. *Наукові читання – 2021* : зб. наук. праць працівників, докторантів, аспірантів та молодих вчених ННІ економіки і агробізнесу Поліського національного університету. Житомир: Поліський національний університет, 2021. С. 107-108.

31. Ніколаєнко А.І. Світова модель розвитку інформаційних систем місцевого самоврядування територіальних громад. *Механізми управління розвитком територій* : зб. наук. праць у 2 ч. Ч 1. Житомир: Поліський національний університет, 2021. С. 246-249.